

Рутковська О.М.,
аспірантка
(Полтавський національний
педагогічний університет
імені В.Г. Короленка)

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЗАУРОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ З ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ЗАСОБАМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ВИКОНАННЯ ДОМАШНІХ ЗАВДАНЬ

Сучасними навчальними планами загальноосвітніх шкіл передбачені три основні форми організації трудового навчання: уроки, самостійна позаурочна робота школярів, екскурсії, трудова практика. Види завдань позаурочної самостійної роботи, як правило, визначаються за ознакою їх змістовного результату. Найчастіше ці завдання з трудового навчання задаються школярам у вигляді домашніх завдань різних термінів виконання. Це робота зі спеціальною літературою, розв'язування проектно-технологічних завдань і прикладів, виконання розрахунково-графічних робіт, а також творчі домашні завдання з підготовки тематичних повідомлень для уроків, виконання окремих завдань дослідницьких проектів.

Самостійну роботу учнів над домашніми завданнями вчителі трудового навчання не повинні надмірно регламентувати, або зовсім від неї самоусуватися. Тут, як ніде, необхідно розумно поєднувати керівництво і самостійність, ініціативу і контроль.

Оптимальними видами самостійної домашньої роботи учнів, на нашу думку, є система графічних, розрахункових, творчих домашніх завдань різних термінів виконання які спрямовані на усвідомлення ролі теоретичних положень в практичній діяльності, на набуття досвіду проектно-технологічної діяльності.

Користуючись принципом зв'язку теорії і практики нами визначені три типи домашніх завдань:

1. Завдання теоретичного характеру (вивчити, проаналізувати, відібрати категорії, явища, об'єкти і процеси, що входять до змісту трудового навчання). В процесі виконання завдань цього типу в учнів актуалізуються знання загальноосвітніх предметів та трудового навчання, виробляється компетентне мислення.

2. Другий тип домашніх завдань – завдання практичного характеру. Вони передбачають опрацювання конкретних предметних явищ, об'єктів, процесів та безпосередню практичну перетворювальну діяльність із ними. Завдання практичного типу включають, поруч із плануванням практичних дій, їх реалізацію в ході проектно-технологічної діяльності учня, яка має бути пов'язаною із актуальними проблемами освітнього середовища. В цьому плані корисним є введення наскрізних проектно-технологічних завдань (розв'язання окремих проектних завдань за шкільними навчальними програмами). Завдання виконуються самостійно вдома, а вчитель проводить при цьому лише індивідуальне консультування школярів.

3. Завдання об'єднаного характеру включають узагальнення вивченого теоретичного матеріалу і планування учнем трудової діяльності як автора-виконавця проекту. Школярам пропонуються завдання з планування, розробки системи заходів по конкретному розділу або темі трудового навчання.

Залежно від кількості осіб, які охопленні виконанням домашніх завдань можна виділити наступні форми організації самостійної роботи школярів: індивідуальна (кожен учень самостійно виконує поставлене перед ними різне за змістом завдання); парна (школярі виконують завдання у двох); групова (спільне виконання завдання невеликою групою школярів); фронтальна (виконання всіма учнями однакового завдання).

Вибір змісту частини програмового матеріалу, який виноситься вчителем на самостійне домашнє опрацювання здійснюється із врахуванням складності теми, ступеня висвітлення матеріалу у шкільному підручнику, неможливістю його вивчення під час уроків трудового навчання.

Обґрунтована система домашніх завдань, побудована за ознакою їх теоретичної, практичної та міжпредметної спрямованості, із урахуванням рівня пізнавальної самостійності їх виконання, сприятиме ефективному залученню школярів до самостійної позаурочної пізнавальної діяльності з трудового навчання.